

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt LXV. Expositio præsentis Ecclesiarum statûs, ex D. Basilio Cæsareæ
Cappadociæ Archi-Episcopo, re & nomine Magno.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

& velut oleo caminum tribulationis accendunt. Dignus est plagis multis, qui alijs multas imprecatus est. Immo dignus est pati omnia, quæ proximum pati voluit. Hic suam quisque conscientiam conveniat, & si iuste iudicavit, causas & eorum, quæ patitur, & innumerabilium suppliciorum inuenit; neque jam amplius Deum, sed semetipsum accusabit.

C A P V T LXV.

Expositio presentis Ecclesiarum status, ex D. Basilio Casarea Cappadociae Archiepiscopo, re & nomine Magno.

Itulum S. Baslij seruavi, quia satis etiam nostro sæculo congruit. Rem autem ipsam huc apponendam censi, ut appareret, non nos solos tempestate iactari, sed alios quoque olim similes procellas sustinuisse: quod, ut pro exemplo est, ita etiam pro solatio esse potest. Multi enim tempora nostra traducunt, tamquam nimis iniqua, infelicia, calamitosa; quia non considerant vetera vitij deformia, bellis cruenta, elutionibus, siccitatibus, morbis horrida. Hinc clades publicas Ecclesie alij mirantur; aduersis alij nimium dolent; qui scilicet male comparatos habent animos; qui, ut vulgus hominum plerumque solet, sui temporis calamitates maximas esse arbitrantur; non quòd ita sit, sed quia sentiuntur acri dolore: illæ prisca autem iucunda curiositate leguntur. Itaque qui in lege Domini non meditantur, qui in charitate radicati non sunt, qui iustitiam Dei perspectam non habent, cladibus publicis & priuatis irascuntur, Deum hominesque accusant. At quorum animos caelestis magister Spiritus Dei instruxit, non mirantur, quasi insolitum, cuius causa sit in abdito, cum in hæc mala conditos homines norint, cum primordio Mundi numquam defuisse meminerint; cum socios ut culparum, ita etiam pœnarum præcessisse viderint; neque dolent, quia virtutis exercitium agnoscunt. Immo Numini non succensendum, sed gratias agendas profitentur, quia benevolentiam paternam in flagellatione suspiciunt; persecutionem & dolores, non pacem & voluptates promitti sibi audierunt, cum Christo nomen, corpus, animam dederunt. Audiamus ergo S. Basilium, & presentis Ecclesiarum status expositionem ex illo intelligamus. Ita enim scribit;

I.

Cui

II.
S. Basil. lib.
de S. Spiritu
ad Amphilo-
chium, c. 30.

Cui igitur comparabimus presentem statum? Profectò similis bello
nauali, quod ex multo odio, ex veteribus offensis inter ipsos per longum
tempus alito, naumachi quipiam ac bellaces instituerunt. Nunc igitur
in hac imagine mihi spectata terribilem utrimq; concursum, mox irru-
entem eò erumpente, ut sit inmedicabilis, utramq; partem simul prostra-
tam confici. Pone si vis violento turbine circumagi classem, caliginemq;
densam è nubibus incumbere, adeoq; obscurare rerum visibilium speci-
es, ut nulla sit amicorum, & hostium discretio, propterea quòd ob con-
fusionem symbola militaria sint ignota. Huic imagini propter eidentia-
am addamus etiam mare intumescere, atque ab imo subverti, rapi-
dumq; Aquilonem è nubibus deorsum erumpere, & horrendam insur-
gere ex triplicatà maris turbatione inundationem. Posthac ventis
undiq; concursantibus, totam classem inter se cum fragore collidi, atq; in
conflictu, alios quidem veluti se prodentes ad ipsam desperationem ultro
transfugere; alios cogi, ut pariter & scaphas impellant à ventis actas,
& occurrant irruentibus, seseq; mutuo per seditionem trucident;
quam seditionem partim iam ad extremum profecta inuidia, partim
qua singulis adest vincendi cupiditas excitauit. Ad hac cogita confu-
sum quemdam & indiscretum clamorè, per uniuersum illud mare reso-
nantem, partim è ventorum strepitu, partim è collisione nauium, par-
tim ex undarum impetu feruentium, partim ex uelut uociferati-
one præliantium varias voces pro singulorum affectibus emitti, ut neq;
naucleri, neq; gubernatoris vocem exaudire liceat, sed prodigiosam
quamdam mixturam confusionemq; incredibilium malorum, dum ob
omnem spem ereptam prorsus non timent peccare. Adijce & ipsam im-
medicabilem quemdam morbum, atq; insanabilem præ gloria cupiditate
insaniam, ut quum nauis iam in fundum maris deferatur, tamen nau-
tici duces primam assequendi laudem contentionem non remittant.
Transi iam ab imagine ad ipsum mali Archetypum. An non iam
olim videbatur Arianum schisma, in aduersariam Ecclesie Dei partem
segregatum in hostium acie ipsum per se solum obstitisse? Verum postea-
quam è longà atrocisq; contentione, usque ad manifestum certamen in-
nos instructi sunt, tum deniq; bellum in multas partes iuxta modos in-
numerabiles dissectum est, ut partim ob publicam simultatem, par-
tim ob peculiarem suspensionem omnibus odium irrenocabile esset. Hæc
verò tempestas Ecclesiarum, quã tandem marinã procellã non est au-
errior?

tracior? In quâ ut tota patrum ditio commota fuit, ita omne fundamentum, & si quod dogmatum munimentum conuulsus est. Voluntur insuper, & quassantur omnia, putri basi incontinentia, dumq; aly in in alios vicissim impetum facimus, aly ab alys subuertimur. Et si te prior non percusserit hostis, is qui auxiliatur, vulnerat. Quod si ille ceciderit ictus, comprotector insurgit. Tantum inter nos habemus societatis, quantum communi odio aduersarios prosequimur. Vbi porro præterierint hostes eos, iam videmus hostes inter ipsos esse mutuos. Hoc verum statu quis enumerare possit naufragiorum multitudinem, vel eorum qui hostium impressione demerguntur, vel qui ex oculis sociorum insidijs occidunt, vel qui per imperitiam ducum pereunt, quum Ecclesia una cum ipsis hominibus hereticorum dolis, velut sub aqua latentibus scopulis, illisa, perditæ sunt. Aly verò ex hostibus salutiferi spiritus, qui gubernacula occupant, circa fidem naufragium fecerunt. Ceterum turbationes ab huius mundi principibus proficiscentes, an non quânu procellâ, quouis turbine horribilius subuertunt populos? Ecclesias verò caligo quadam adeò tristis ac mœsta occupat, videlicet luminaribus mundi, quæ Deus posuerat ad illuminandas populorum animas, domo profligatis. Porro immodica iam inter ipsos vincendi contentio, quum iam immineat terror, minitans internecionē vniuersi, adimit mali sensum. Nam priuata similitas plus est, quàm commune publicumq; bellum, dum aduersarios vincendi gloria præfertur publica omnium utilitati, quibus præsens temporariaq; gloria voluptas, prior ac potior est præmijs in posterum repositis. Eoq; omnes pariter quocumq; possunt modo parricidiales manus sibi inuicem adferunt. Acerbus autem quidam clamor eorum, qui per contentionem inter se disceptant, confusâq; vociferatio, & indistinctus sonitus è numquã silentibus tumultibus, totam propè iam Ecclesiam impleuit, per excessus ac defectus rectum pietatis dogma subuertentibus. Nam aly quidem ad Iudaismum, ob personarum confusionem: aly contra ad paganismum per naturarum contrarietatem deferuntur: ut nec diuinitus inspirata Scriptura inter illos sequestram agere possit, nec Apostolica Traditiones illos inter se conciliare valeant. Sed vnicuius amicitia finis est ad gratiam loqui: ac sufficiens est inimicitia causa, opinionibus dissentire. Porro erroris similitudo est quâuis coniuratione fidelior ad societatem seditionis. Theologus verò quilibet est, etiam si maculis innumerabilibus conscientiam habet nota-

nam. Hinc rerum nouatoribus multa copia fimul adiuuantium feditionem. Itaq; qui fe ipfos suis elegere fufragijs, quiq; affectant principatum, ij Ecclefiarum Praefecturas sortiuntur, repulfa S. Spiritus administratione: lamq; prorsus Euangelicis ritibus ob sublatum rerum ordinem confufis ineffabilis est ad Praefecturas irruptio eorū, quorum quifq; fe palam ingerit ad dignitates, vi depulſis cateris. Itaq; grauis quadam anarchia ab hoc principatus amore populos inuaſit: unde irrita ſunt & otioſa Praefectorum exhortationes, dum nemo magis alteri auſcultare, quàm alijs imperare debere, ob faſtum ex inſcitia conceptum exiſtimat. Haec ob res ſilere utilius iudicari, quàm loqui, tamquam hominis vox per tantos tumultus exaudiri non poſſit. Nam ſi vera locutus eſt Eccleſiaſtes, Verba ſapientum in quiete audiri: plurimum abeſt ut in hoc ſtatu rerum de his loqui conueniat. Me verò etiam illud Propheticum dictum reprimi: Intelligens in tempore illo tacebit: eò quòd tempus malum eſt, in quo alij quidem ſupplantant, alij verò inſultant lapſo, alij verò dominantur: caterum qui lapſo manum ex miſericordiâ porrigat, nullus eſt. Atqui iuxta legem veterem, qui vel inimicum inimici ſub onere collapſum praterierit, non caret damnatione. Sed non itidem ſit hiſce temporibus. Quinam ſiceret, quando refrigeratâ omnium charitate ſublata eſt fratrum conſpiratio; Concordia verò etiam nomen ignoratur? Sublata ſunt autem amica admonitiones, nuſquam viſcera humana, nuſquam lachryma ex condolentia. Non eſt, qui infirmum in fide ſuſcipiat, ſed tantum odium inter contritulos exarſit, ut quiſque magis proximi ruinâ, quàm de proprijs relictis factis exultet. Quemadmodum in contagijs peſtilentiarum, etiam ij, qui ſummâ curâ ſeruant victus rationem, tamen iſdem morbu, quibus agroti, laborant, dum ob conſuetudinem eorum, qui corrupti ſunt, opplentur & ipſi. Itidem nunc omnes ſimiles inter nos facti ſumus, à contentione, qua noſtros animos occupauit, ad malorum emulationem uedaſti. Hinc implacabiles & amari ſedent errorum examinatores, iniqui verò & maleuoli rectè factorum indices: ac tantum, ut videatur, malum nobis inſedit, ut etiam bruti facti ſimus brutiores. Siquidè illa, qua ſunt eiſdem generis, in eodem armento paſcunt; at nobis atrociſſimum bellum eſt aduerſus domeſticos. Itaq; propter has omnes cauſas ſilendum erat, ſed in diuerſam partem retraxit charitas, non querens quod ipſius eſt, ac viuere impiens omnem temporum ac rerum diſpenſationem.

Eccleſ. 6.9.17.

scultatem. Quin & pueri, qui fuerunt in Babylonia, docuerunt nos, etiamsi nemo sit qui pietati suffragaretur, tamen per nos ipsos quod officij nostri est peragere, qui quidem ex incendio medio caneant hymnos Deo, haud repugantes multitudinem aspernantium veritatem, sed sibi inuicem sufficientes, quum essent tres. Quapropter ne nos quidem deterruit hostium densissima turba, sed fixa spe in praesidio Spiritus cum omni fiducia virtutem annuntiamus. Alioquin foret omnium miserimum, eos, qui conuictis incessunt Spiritum, tam facile ad impie loquendum audaciam sumere, nos vero qui talem habemus protectorem ac patronum, non audere sermonem suppeditare, qui ex maiorum traditione perpetua memoria serie ad nos usque seruatus fuit: magis tamen excitabit impetum nostrum igneus charitatis tua non ficta feruor, morumque tuorum granitas ac taciturnitas, qua res spondebant fore, ut ea qua dicturi essemus, non prodirent in vulgus; non quod digna sint, qua celerentur, sed ne margarita proiciantur porcis. Et haec quidem haecenus.

C A P V T L X V I.

Quibusnam modis possit, ac debeat Victoria, & pax vera impetrari?

BELLI mala quanto sunt atrociora, tanto pax aurea est oprabilior, magisque expetenda. In illo exitium, in hac salus nostra consistit: quae nisi per arma spectaretur, nemo unquam sapiens suaderet, bellum esse suscipiendum. Tanto iraque plura facienda est pax, quanto plura constat; sicut gemma, quae maiore pretio aestimatur. Hebraei, & cum illis veteres Sancti, cum vel aliunde venientibus, vel aliò abeuntibus bene precari ac salutem impetrari vellent, haud eos aliter, quam in precatione pacis salutauerunt. Ita fratres suos Ioseph amicissime amplexus atebat: *Pax vobiscum, nolite timere.* Ita senex Levitem Gen. 43. 17. hospitaliter excipiens inquebat: *Pax tecum sit.* Ita rex David Iudic. 19. 20. per legatos com meatum petens à Nabal cum salutauit: *Tibi pax.* 1. Reg. 25. 6. Ita ipsa salus nostra Christus discipulos suos à morte reuifens bis dixit: *Pax vobis.* Ita instruxit & Apostolos inquebat: *Intranter autem in domum salutate eam dicentes: Pax huic domui;* quemadmodum & rex paulò prius nominatus legatis suis mandauit: *Ascendite in Carmelum, & venietis ad Nabal, & salutabitis eum ex nomine* 1. Reg. 25. 9.

Bbbbb 2

nomine